

הנדון: הצעת חוק שירות המדינה (מינויים) (תיקון) – מינוי יועצים משפטיים של משרדים), התשע"ז-2017

אנחנו מתנגדים להצעת החוק שבנדון וסבורים שמן הראוי לדחות אותה. להלן, בקצרה, חוות דעתנו.

1. ביום ראשון, 7.5.2017, תעלה לדיון ההצעה שבנדון, אשר נועדה "להביא לשינוי בשיטת בחירתם של היועצים המשפטיים במשרדי הממשלה, כך שהיועץ המשפטי למשרד ייבחר על ידי השר המופקד על המשרד למשרת אמון, כפי שהדבר נעשה היום בנוגע לבחירת מנכ"ל המשרד".
2. הצעה זו חותרת תחת מהות תפקידם של יועצים משפטיים למשרדי הממשלה. כפי שהובהר בדו"ח הצוות הבינמשרדי שצוטט באופן חלקי - ומטעה - בדברי ההסבר להצעת החוק שבנדון, תפקידו של יועץ משפטי הוא "מתן לבוש משפטי הולם למדיניות המשרד. עליו להעמיד לרשות המשרד את הכלים המשפטיים הדרושים ליישום מדיניותו, וזאת תוך שמירה כי פעילות המשרד תיעשה במסגרת החוק, על כללי המנהל התקין ועל שאר הנורמות המחייבות את השירות הציבורי". במלים אחרות, על היועץ המשפטי לסייע למשרד להגשים את מדיניותו מבחינה משפטית, ותוך כדי כך עליו לשמש "שומר סף" המקפיד על כך שהמשרד פועל בהתאם לחוק.
3. דרך מינויים של היועצים המשרדיים נקבעה בהתאם למהות תפקידם האמורה. הפיכת היועצים המשפטיים למשרות אמון של השרים תסכל את תכלית פעולתם, משום שהיא תהפוך אותם לעושי דברם של השרים בלבד, ולא משרתי הציבור, כפי שנדרש מהם. ההשוואה לתפקיד המנכ"ל המופיעה בהצעה אינה לעניין, שכן המנכ"ל הינו גורם ביצועי.
4. בניגוד לנרמז בדברי ההסבר להצעת החוק, תפקידם של היועצים המשרדיים כשומרי סף איננה התפתחות של השנים האחרונות, אלא מושכלות ראשונים של

מר אמיר אלשטיין

יו"ר הוועד המנהל

מר יוחנן פלסנר

נשיא

מר ברנרד מרכוס

יו"ר בינלאומי

פרופ' גרהרד קספר

יו"ר המועצה הבינלאומית

ד"ר ג'ורג' שולץ

יו"ר של כבוד

חברי הוועד המנהל

מר חן ליכטנשטיין

גב' מול מועלם

מר סלי מרידור

מר אבינועם נאור

עו"ד אבי פישר

מר אביעד פרידמן

ד"ר מיכל צור

מר יוסי קוצניק

מר עימאד תלחמי

המועצה הבינלאומית

השופטת רוזלי סילברמן אבלה, קנדה

ד"ר מרטין אינדיק, ארה"ב

פרופ' ורנון בוגדנוב, בריטניה

השופטת דורית ביניש, ישראל

השופט סטיבן ברייד, ארה"ב

ד"ר איימי גוטמן, ארה"ב

ד"ר ג'וזף ג'ופה, גרמניה

השופטת דליה דורנר, ישראל

פרופ' רונלד דניאלס, ארה"ב

השגריר צ'ארלס היל, ארה"ב

פרופ' משה הלברטל, ישראל

פרופ' מייקל וולצר, ארה"ב

פרופ' דוברט מנוקין, ארה"ב

פרופ' כריסטוף מרקשיס, גרמניה

השופט אברהם סופר, ארה"ב

מר ברט סטפנס, ארה"ב

פרופ' יהודה ריינהרץ, ארה"ב

פרופ' גבריאלה שלו, ישראל

השופט מאיר שמגר, ישראל

סגני נשיא

ד"ר ישי ג'סיין פרס, אסטרטגיה

פרופ' מרדכי קרמניצר, מחקר

פרופ' יידידה צ' שטרן, מחקר

עמיתים בכירים

אלוף [מיל'] עמית אילון

פרופ' חנוך דגן

פרופ' תמר הרמן

פרופ' עמית כהן

פרופ' שחר ליפשיץ

פרופ' יותם מרגלית

פרופ' יובל פלדמן

פרופ' גדעון רהט

פרופ' יובל שני

פרופ' איתן ששינסקי

מייסד ונשיא לשעבר

ד"ר אריק ברמון

המכון הישראלי לדמוקרטיה

ממש. כדי לשמור על חוקיות פעולות הממשלה, נדרשים היועצים המשפטיים להיות עצמאים ממשרדם בחוות דעתם המשפטית, תוך שהם כפופים מקצועית ליועץ המשפטי לממשלה ונדרשים לתיאום עמו (להמחשה עד כמה בסיסיים הדברים ולא התפתחות של השנים האחרונות, נציין שהתקבלה החלטה ברוח זו כבר ביום 14 ביולי 1948 בישיבת היועץ המשפטי לממשלה הראשון עם כל היועצים המשפטיים למשרדי הממשלה).

5. בסיכומו של דבר, הצעת החוק שבנדון, אם תתקבל, תפגע במעמדם של היועצים המשפטיים, תסכל את יכולתם למלא את תפקידם כנדרש וכך תכרסם בשלטון החוק.

בברכה ובכבוד רב,

ד"ר גיא לוריא
חוקר בתכנית להגנה על ערכים ומוסדות דמוקרטיים
המכון הישראלי לדמוקרטיה

פרופ' מרדכי קרמניצר
סגן נשיא למחקר
המכון הישראלי לדמוקרטיה